

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки

Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Історія педагогіки»
(назва освітнього компонента)

Нормативний чи вибіркового освітній компонент вибірковий

Форма здобуття освіти очна
(очна; змішана; дистанційна)

Галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність 231 «Соціальна робота»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: «Соціальна робота»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс: 2-й

Силабус освітнього компонента розглянуто
на засіданні кафедри української мови,
основ психології та педагогіки

Протокол від
“28” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

проф. Фоміна Л. В.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем загальної та передфахової
підготовки

Протокол від
“31 ” серпня 2022 року № 1

Голова

проф.Вовк О. Ю.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСА:

1. Фоміна Л.В., завідувачка кафедри, професорка, к.філол.наук.
2. Каліна К.Є., доцентка, к.пед.наук

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Каліна Катерина Євгеніївна, доцентка, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Проблеми підготовки висококваліфікованих спеціалістів; компаративний підхід та інновації в освітньому просторі

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=iNe2JlgAAAAJ>

Контактний телефон +380976987751

Корпоративна пошта ky.kalina@knmu.edu.ua

Консультації: середа 10.00-15.00, ауд. кафедри української мови, основ психології та педагогіки, п'ятниця 3:00–4:00PM у Google Meet: <https://meet.google.com/dqa-saoi-crh>

Локація: ХНМУ, головний корпус, 5 поверх, кафедра української мови, основ психології та педагогіки

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Історія педагогіки» складений відповідно до Освітньо-професійної програми «Соціальна робота» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) для вищих медичних закладів України III – IV рівнів акредитації для спеціальності 231 «Соціальна робота», першого (бакалаврського) рівня, напрямку підготовки 23 «Соціальна робота».

Опис освітнього компонента (анотація). Освітній компонент «Історія педагогіки» є важливою складовою в системі гуманітарної підготовки здобувачів закладів вищої освіти.

Історія педагогіки дає змогу зрозуміти зв'язок педагогічних явищ із суспільно-культурними відносинами епохи і країни, виробляє історичну перспективу, дозволяє глибше, критичніше і більш всебічно оцінити стан освітніх і педагогічних систем та прагнень сучасності, збуджує живе зацікавлення педагогічними проблемами, прищеплює культ педагогічних традицій, може служити засобом формування почуття патріотизму та інтернаціоналізму.

За останні роки в історико-педагогічній науці в Україні з'явилося чимало нових наробок щодо становлення й розвитку національної системи освіти й виховання. Також до наукового обігу введено цілу плеяду яскравих, талановитих, раніше замовчуваних (з відомих на те причин) імен, серед яких чільне місце посідають постаті Г.Ващенко, Б.Грінченка, М.Грушевського, І.Огієнка, С.Русової, С.Смаль-Стоцького, Я.Ряппо, Я.Чепіги та ін., котрі заклали підвалини національної освітньої системи. Разом з тим, у зв'язку зі зміною соціальних орієнтацій та цінностей, в умовах сьогодення, нового прочитання потребує творча спадщина багатьох зарубіжних і вітчизняних педагогів, передовсім без ідеологічних нашарувань, упередженості і, так званого, класового підходу до виховання. Це стосується перш за все творчого доробку Д.Дьюї, С.Френе, М.Монтессорі, Г.Сковороди, Т.Шевченка, І.Франка, А.Макаренка, В.Сухомлинського та ін.

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення компонента є історичні надбання та історичний процес в галузі педагогіки.

Міжкомпонентні зв'язки. Освітній компонент «Історія педагогіки» базується на основах загальної педагогіки, теорії навчання та виховання, має зв'язок з такими компонентами як: «Соціальна педагогіка», «Методологія та методи соціально-педагогічних досліджень».

Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE
<https://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=248>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1. Метою вивчення освітнього компонента є: надання ґрунтовних знань з історії становлення та розвитку вітчизняної педагогіки й освіти, періодизації їх розвитку, особливостей формування провідних тенденцій, суперечностей і закономірностей освітніх процесів, співвідношення історії й сучасного розвитку педагогічної теорії та практики, актуалізації історичного досвіду в умовах модернізації національної освіти.

1.2. Основними завданнями ОК є ознайомлення з ідеями найбільш відомих діячів педагогічної ниви України; надання відомостей про прогресивні пошуки педагогів минулого; допомога в осмисленні духовного багатства українського народу; розвиток самостійного творчого мислення через аналіз, систематизацію, співставлення педагогічних пошуків вітчизняних діячів освіти; формування професійно значущих якостей здобувачів у процесі самостійного опрацювання навального матеріалу; стимулювання самовиховання, самовдосконалення та самоосвіти здобувачів.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами компетентностей:

інтегральні:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

спеціальні (фахові, предметні):

ФК1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

ФК4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

1.3.3. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами наступних соціальних навичок (Soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент

(реалізується через: метод проєктів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

Здобувач вищої освіти у період навчання здобуває комунікативні навички, розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, вчиться працювати в команді, управляти своїм часом, логічно і системно мислити, уміти креативно підходити до вирішення завдань.

Результати навчання

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент: володіти професійними знаннями; демонструвати знання біопсихосоціальної моделі обмежень життєдіяльності, вміння аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта; здатність проводити фізичну терапію пацієнтів/ клієнтів різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями; вміння визначати функціональний стан осіб різного віку; вміння вербального і невербального спілкування з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

2.1 Опис компонента

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Напрямок підготовки <u>23 «Соціальна робота»</u> (шифр і назва)	Вибіркова
Загальна кількість годин - 105	Спеціальність: <u>231 «Соціальна робота»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
		3-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 50 самостійної роботи студента - 55	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр ОПП «Соціальна робота»	Лекції
		10 год.
		Практичні, семінарські
		40 год.
		Лабораторні
		– год.
		Самостійна робота
55 год.		
Індивідуальні завдання:		
- год.		
Вид підсумкового контролю: залік		

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид лекції
1	Історія педагогіки: зміст та основні поняття	2	Вступна
2	Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей в епоху Середньовіччя	2	Лекція-діалог
3	Розвиток школи і педагогіки у країнах Західної Європи у XIX ст.	2	Перевернута лекція
4	Розвиток української педагогіки й шкільництва у другій половині XVIII - першій половині XIX ст.	2	Лекція-діалог
5	Розвиток української педагогіки й шкільництва у другій половині XIX - на поч. XX ст.	2	Проблемно-пошукова лекція
	Усього годин	10	

2.2.2 Семінарські заняття

Не передбачено навчальним планом.

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Історія педагогіки: зміст та основні поняття	2	Розповідь-пояснення	Вхідне тестування
2	Виховання, школа і зародження педагогічної думки в державах Стародавнього Світу	4	Розповідь-пояснення	Опитування
3	Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей в епоху Середньовіччя	2	Проблемно-пошуковий	Усне опитування
4	Педагогічна система Яна Амоса Коменського	4		Тестування
5	Шкільництво та педагогічна думка країн Європи у XVII-XVIII ст.	4	Метод кейсів	Творче завдання
6	Розвиток школи і педагогіки у країнах Західної Європи у XIX ст.	2	Робота з картками	Усне опитування
7	Реформаторська педагогіка зарубіжних країн у кінці XIX - XX ст.	4	Відеоматеріал.	Тестування
8	Виховання, школа і педагогічна	2	Розповідь-	Стенова

	думка у стародавніх слов'ян та Київській Русі		пояснення	доповідь
9	Розвиток освіти і педагогічної думки в Україні в період піднесення національно-новизвольного руху (XVI - перша пол. XVIII ст.)	2	Метод кейсів	Опитування за допомогою ІКТ
10	Розвиток української педагогіки й шкільництва у другій половині XVIII - першій половині XIX ст.	2	Імітаційна гра	Творче завдання
11	Розвиток української педагогіки й шкільництва у другій половині XIX - на поч. XX ст.	2	Відеоматеріал.	Тестування
12	Педагогічна система А. С. Макаренка	4	Розповідь-пояснення	Опитування
13	Педагогічна система В. О. Сухомлинського	4	Розповідь-пояснення	Опитування
14	Відродження національної системи виховання, школи і педагогіки в період становлення незалежної України	2	Розповідь-пояснення	Опитування
	Усього годин	40		

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено навчальним планом.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Історія педагогіки: зміст та основні поняття	4	Складання опорного конспекту або схеми-конспекту, анотацій.	Перевірка конспекту Рецензування чи реферування даної теми. Підготовка доповіді з презентацією
2	Виховання, школа і зародження педагогічної думки в державах Стародавнього Світу	4	Складання структурно-логічної схеми	Заповнення порівняльної таблиці. Доповідь
3	Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей в епоху Середньовіччя	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану	Перевірка конспекту Виконання науково-

			відповідей на питання теми, підготовка словника основних понять	пошукового завдання.
4	Педагогічна система Яна Амоса Коменського	4	Підготовка проєкту	Аналіз тексту і визначення ключових слів, складання словнику на їх основі. Виступ-доповідь
5	Шкільництво та педагогічна думка країн Європи у XVII-XVIII ст.	4	Створення мультимедійної презентації	Підготовка доповіді з презентацією. Виступ
6	Розвиток школи і педагогіки у країнах Західної Європи у XIX ст.	4	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів	Реферативна доповідь. Складання опорного конспекту або схеми-конспекту, анотацій. Написати есе.
7	Реформаторська педагогіка зарубіжних країн у кінці XIX - XX ст.	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Складання тез джерел літератури. Опитування
8	Виховання, школа і педагогічна думка у стародавніх слов'ян та Київській Русі	3	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Написання реферату Співбесіда
9	Розвиток освіти і педагогічної думки в Україні в період піднесення національно-визвольного руху (XVI - перша пол. XVIII ст.)	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Складання таблиці або схеми. Перевірка конспекту
10	Розвиток української педагогіки й шкільництва у другій половині XVIII - першій	4	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка	Реферативна доповідь. Аналітичний (критичний)

	половині XIX ст.		рефератів	огляд публікацій.
11	Розвиток української педагогіки й шкільництва у другій половині XIX - на поч. XX ст.	4	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів	Реферативна доповідь. Аналітичний (критичний) огляд публікацій.
12	Педагогічна система А. С. Макаренка	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Складання таблиці або схеми. Перевірка конспекту
13	Педагогічна система В.О.Сухомлинського	4	Створення мультимедійної презентації	Підготовка доповіді з презентацією. Виступ
14	Відродження національної системи виховання, школи і педагогіки в період становлення незалежної України	4	Створення мультимедійної презентації	Підготовка доповіді з презентацією. Виступ
	Усього годин	55		

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод «Мозковий штурм», коучинг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал, метод «фішбоун», міждисциплінарний тренінг та інші.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; метод портфолію; самоконтроль; виступ на задану тему; стендова доповідь та інші.

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 р. № 181.

При виченні компонента застосовується поточний та підсумковий семестровий контроль. Також передбачено обов'язків контроль засвоєння навчального матеріалу компонента, віднесеного на самостійне вивчення.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди здобувачів із заздалегідь визначених питань, у формі

виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (за вибором): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль компонента є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній формі. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається навчальною програмою компонента.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення ОК за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

Формою підсумкового контролю успішності навчання компонента є залік.

Поточна навчальна діяльність здобувачів (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння здобувачами кожної теми компонента та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо

4.5-4,51	180	3.72-3,73	149
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141

Залік для компонентів, вивчення яких завершено проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті компонента та передбачає врахування ПНД та перевірку засвоєння усіх тем компонента. Оцінка визначається у балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

3.2. Питання до заліку

1. Історія педагогіки як наука, джерела її вивчення. Зв'язок історії педагогіки з іншими науками.
2. Виховання як суспільне явище. Теорії виникнення теорій виховання.
3. Виховання первісного суспільства.
4. Перші школи в історії світової цивілізації.
5. Характеристика виховання в рабовласницькому суспільстві. Афіньська та Спартанська системи виховання.
6. Характеристика педагогічної думки Київської Русі.
7. Братські школи та їх роль у національно-культурному відродженні України.
8. Вища освіта України в епоху українського відродження.
9. Вплив ідей Я.А.Коменського на розвиток української вітчизняної школи та освіти. Характеристика його педагогічної системи. Загальна характеристика «Великої дидактики» Я.А.Коменського. Принцип природовідповідності навчання.
10. Освітня діяльність та педагогічні погляди Г.Сковороди. Ідея «сродності» праці.
11. Педагогічні погляди та освітня діяльність О.В.Духновича.
12. Просвітницька діяльність М.І.Пирогова.
13. Характеристика шкільних реформ другої половини XIX ст.
14. Характеристика педагогіки як науки та мистецтва у педагогічній спадщині К.Д.Ушинського.
15. Дидактичні погляди К.Д.Ушинського. Погляди К.Д.Ушинського на особистість учителя та його підготовку. Характеристика праці К.Д.Ушинського „Проект учительської семінарії”.
16. Освітня діяльність та педагогічні погляди Б.Д.Грінченка.
17. Освітня діяльність Х.Д.Алчевської. Основні напрямки діяльності недільної школи, створеної Х.Д.Алчевською.
18. Педагогічні погляди та освітня діяльність С.І.Миропольського. Ідея виховуючого навчання.
19. Педагогічна концепція С.Ф.Русової.
20. Загальна характеристика педагогічних поглядів освітніх діячів 1918-1939 рр. (А.С.Синявський, М.О.Скрмпник, О.Ф.Музиченко, О.С.Залужний).
21. Загальна характеристика педагогічної системи А.С.Макаренка. Вчення А.С.Макаренка про колектив.

22. Питання сімейного виховання у педагогічній спадщині А.С.Макаренка.
23. Педагогічна система В.О.Сухомлинського, її народні підвалини та гуманістична спрямованість.
24. Єдність трудового, естетичного та морального виховання у педагогічній спадщині В.О.Сухомлинського.
25. Дидактичні питання у педагогічній системі В.О.Сухомлинського. Досвід Пависької середньої школи в організації навчання та здійсненні розумового виховання школярів.
26. Проблеми сімейного виховання у педагогічній спадщині В.О.Сухомлинського.
27. Тенденції розвитку передового педагогічного досвіду в кінці ХХ ст.

3.3. Контрольні питання та завдання до самостійної роботи

1. Як відбувався процес становлення історії педагогіки як науки?
2. Визначити, які риси були притаманні педагогічним процесам Київської Русі.
3. Розкрити сутність педагогічної концепції Я. А. Коменського.
4. Надати характеристику національно-педагогічному руху 60-х років ХІХ століття.
5. Порівняти педагогічні концепції Дж.Локка, Ж.-Ж. Руссо та Й.Песталоцці.
6. Розкрити сутність антропологічного принципу виховання К. Ушинського.
7. У чому полягали ідеї оптимізму та гуманізму у педагогічній теорії А. Макаренка?
8. Які принципи морального виховання, запропоновані В. Сухомлинським, залишаються актуальними у сучасній системі освіти?

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні).

3.5. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252.

Посилання:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА КОМПОНЕНТА

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні компонента, зокрема реакція викладача на запізнені завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окремо зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

Вимоги до курсу

Очікується, що здобувачі відвідуватимуть усі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **лекційного заняття** здобувачам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Здобувачам важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів/ок очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Васюк О. В., Лузан П. Г. Історія педагогіки та освіти в Україні: підруч. Вид. 2-ге, допов. Київ: ТОВ «ЦП «Компринт», 2022. 539 с.
2. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки: навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.
3. Ісаєвич Я. Д., Михайлюк О. В. Історія педагогіки України: від давнини до сучасності: навч. посіб. Львів: Світ знань, 2021. 448 с.
4. Історія педагогіки: у 2 ч. Ч. 1. Історія зарубіжної педагогіки і шкільництва: навч. посіб. для студ. закладів вищої пед. освіти / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад.: Ткачук М. М., Ткачук Л. В. Вид. 2-ге, допов. та переробл. Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2020. 280 с.
5. Словник-довідник до вивчення педагогічних дисциплін: навч. посібн. / укладачі Оксана Вікторівна Васюк; Світлана Володимирівна Виговська, Оксана Миколаївна Гончарук. Київ: ТОВ «ЦП «Компринт», 2023. 607 с.

Допоміжна:

1. Гончарук Н. П. Європейська педагогічна думка: теорія і практика: навч. посіб. Вінниця: Нова Книга, 2023. 391 с.
2. Король А. Б. Ідеї гуманізму в педагогіці: історія і сьогодення: монографія. Дніпро: Академія, 2021. 198 с.
3. Сікорський П. Нова педагогіка. Львівська політехніка, 2021. 570 с.
4. Федорченко В. К., Мельник О. Г. Міжнародний досвід педагогіки: від античності до сучасності: навч. посіб. Харків: Гімназія, 2022. 240 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал – все про освіту в Україні.
2. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
3. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт ХДНБ імені В. Г. Короленка.

Корисні посилання:

1. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

2. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

3. Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

4. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

5. Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

6. Інклюзивна освіта:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

7. Академічна доброчесність:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx